

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОБЛАСНИЙ КОЛЕДЖ „КРЕМЕНЧУЦЬКА
ГУМАНІТАРНО-ТЕХНОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ
А.С.МАКАРЕНКА” ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**РОЗВИТОК ТВОРЧИХ УМІНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В
ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ**

КОНКУРС „Педагогічний ОСКАР–2023“

**НОМІНАЦІЯ Інноваційні підходи до
організації практичної підготовки
здобувачів освіти закладу фахової
передвищої освіти**

ВИД РОБОТИ Методична розробка

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта/Педагогіка

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 012 Дошкільна освіта
(спеціалізація: Вихователь дошкільного
закладу**

Укладачі: **ДОРОШЕНКО** Таїсія Миколаївна, асистент кафедри Педагогіки і психології дошкільної освіти, викладач дошкільних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»;

МАЦЬКО Вікторія Валеріївна, асистент кафедри Педагогіки і психології дошкільної освіти, викладач дошкільних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»

Рецензенти:

ШКЛЯЄВА Галина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С.Макаренка” Полтавської обласної ради

МАЛІКОВА Лариса Вадимівна, директор Кременчуцького закладу дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 32 Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області

Дорошенко Т.М., Мацько В.В. *Розвиток творчих умінь дітей дошкільного віку в процесі навчання нетрадиційних технік малювання.* Методична розробка. Кременчук : Методичний кабінет, 2023. 73с.

Методична розробка містить як теоретичну, так і практичну складову частину. У роботі висвітлюється питання розвитку творчих умінь під час використання нетрадиційних технік зображувальної діяльності дошкільників на заняттях малювання.

Подані зразки конспектів занять із використанням нетрадиційних технік малювання; описані методи та форми роботи з дітьми, які забезпечують оптимальну результативність дошкільного закладу в художньо-естетичному розвитку дітей. Матеріали сприяють впровадженню на заняттях з малювання нетрадиційних технологій, дозволять виховати у дітей любов до зображувального мистецтва, викликати інтерес до малювання

Додатки ілюструють зразки дитячих робіт і робіт колег-викладачів із використанням нетрадиційних технік малювання

Методичний посібник може бути використаний студентами бакалаврської підготовки вищих освітніх закладів зі спеціальностей 012 Дошкільна освіта, (спеціалізація: Вихователь дошкільного закладу), вихователями, методистами ЗДО, викладачами ВОЗ.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради

Протокол № 6 від “ 20 ” січня 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	8
РОЗДІЛ 2. КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ ІЗ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	14
2.1. Інтегроване заняття для дітей молодшого дошкільного віку.....	14
2.1.1. Рукавичка.....	14
2.2. Інтегроване заняття для дітей середнього дошкільного віку.....	17
2.2.1. Сніжинки.....	17
2.3. Інтегровані заняття для дітей старшого дошкільного віку.....	23
2.3.1. Картини оживають восени.....	23
2.3.2. Стрітення.....	29
2.3.3. Подорож до весняного лісу.....	37
РОЗДІЛ 3. МАЙСТЕР-КЛАС: „НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНІКИ МАЛЮВАННЯ”.....	42
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ	
Додаток А. Методичні рекомендації з образотворчої діяльності із застосуванням нетрадиційних технік зображення.....	53
Додаток Б. Фотоматеріали. Дитячі малюнки.....	54
Додаток В. Фотоматеріали. Малюнки колег.....	62

ВСТУП

Заняття малюванням сприяє різнобічному розвитку особистості дитини

Аристотель

Творчість (креативність) – активна, цілеспрямована діяльність людини, в результаті якої виникає щось нове, оригінальне.

Формування творчої особистості – одна із важливих задач педагогічної теорії і практики на сучасному етапі.

Сьогодні наше суспільство потребує нестандартних, різнобічно розвинутих особистостей. Потрібні не тільки ті, які знають, але й здатні до творчої діяльності люди, що і зумовлює дослідження й **актуальність нашої роботи.**

Більшість дорослих людей у своїх навичках образотворчого мистецтва не досягають багато чого понад те, що вони вміли до 9-10 років життя. Якщо такі навички розумової діяльності як мова, почерк, у міру дорослішання людини змінюються і удосконалюються, то розвиток навичок малювання у більшості, чомусь припиняється у ранньому віці.

І якщо діти малюють як діти, то багато дорослих теж малюють як діти, яких би результатів вони не досягали б в інших сферах. Мало того, зазвичай дорослі зі страхом сприймають пропозицію, що-небудь намалювати. Причина цього явища в загальноприйнятій культурі нашого суспільства. Адже набагато важливіше вміти читати і писати, ніж малювати. Тому і не варто дивуватися тому, що дорослі не вміють малювати, а діти, закінчуючи початкову школу, кидають займатися образотворчою діяльністю і, таким чином, зупиняють розвиток навичок малювання. Але, як показує досвід, наявність творчих здібностей грає в житті людини важливу роль, починаючи від формування особистості і закінчуючи становленням спеціаліста, сім'янина, громадянина.

За діагностичним даними, діти в п'ятирічному віці дають 90 % оригінальних відповідей, у семирічному – 20 %, а дорослі – лише 2 %.

Це як раз ті, хто витримав тиск соціуму і залишився творчою особистістю.

Цифри змушують замислитися про те, як важливо не упустити момент і не відштовхнути людей від творчої діяльності, а, навпаки, наблизити до неї, зацікавити, навчити бачити і реалізувати свої можливості.

На думку ряду сучасних психологів, найкращим періодом для розвитку творчості є дошкільний вік. Також загальновідомо, що художньо-творчі здібності, вміння та навички дітей необхідно починати розвивати якомога раніше, оскільки заняття образотворчою діяльністю сприяють розвитку не тільки творчих здібностей, але й уваги, спостережливості, художнього мислення і пам'яті дітей.

У процесі всіх видів образотворчої діяльності (малювання, ліплення, аплікації) дитина відчуває різноманітні почуття: радіє красивому зображенню, яке вона створила сама, засмучується, якщо щось не виходить. Але найголовніше – створюючи зображення, дитина отримує різноманітні знання, уточнюються і поглиблюється її уява про навколишній світ, у процесі роботи вона обмірковує нові якості предметів, опановує образотворчі навички, вміння, навчається свідомо їх використовувати.

Свобода творчого вираження дошкільника визначається не лише образними уявленнями і бажанням передати їх у малюнку, але й тим, як він володіє засобами зображення. Засвоєння дітьми у процесі навчання різних варіантів зображення, технічних прийомів буде сприяти їх творчому розвитку.

Художня творчість – один із найулюбленіших видів дитячої діяльності.

Розвивати творчі здібності дошкільника – завдання дорослого, яке вимагає від педагога знання того, що являє собою творчість взагалі, і особливо дитяче, знання його специфіки, уміння тонко, тактовно підтримуючи ініціативу і самостійність дитини, сприяти оволодінню необхідними навичками.

Як показує практика, з допомогою лише традиційних форм не можна повною мірою вирішити проблему творчої особистості.

Одним із прийомів, спрямованих на створення умов для творчого самовираження дитини, є організація роботи з дітьми із застосуванням способів нетрадиційного малювання.

На заняттях з образотворчої діяльності нетрадиційні техніки зображення використовуються рідко, не враховується їх корекційна значущість, між тим, застосування нетрадиційних технік сприяє збагаченню знань і уявлень дітей про предмети та їх використанні; матеріали, їх властивості, способи дій з ними.

Нетрадиційна техніка не дозволяє копіювати зразок, що дає ще більший поштовх до розвитку уяви, творчості, самостійності, ініціативи, прояву індивідуальності. Дитина отримує можливість відобразити свої враження від навколишнього світу, передати образи уяви, втіливши їх за допомогою різноманітних матеріалів у реальні форми.

А головне те, що нетрадиційне малювання відіграє важливу роль у загальному психічному розвитку дитини. Адже головним є не кінцевий продукт – малюнок, а розвиток особистості: формування впевненості у собі, у своїх здібностях, самоідентифікація у творчій роботі, цілеспрямованість діяльності.

Враховуючи важливість існуючої проблеми в розвитку творчості в ранньому віці, звернемося до розгляду та використання в педагогічній діяльності нових підходів до вирішення цього питання. І поставимо перед собою **мету роботи**, яка буде полягати в розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку за допомогою використання нетрадиційних технік малювання.

Для досягнення цієї мети ставимо наступні **завдання**:

1. вчити дітей нетрадиційним технікам малювання, поєднуючи різний матеріал і техніку зображення, самостійно визначати задум, способи і форми його втілення, технічно грамотно застосовувати нетрадиційні і традиційні

способи малювання, розуміти значимість своєї роботи, відчувати радість і задоволення від творчої роботи;

2. розвивати дитячу творчість і творчу уяву шляхом створення творчих ситуацій в художньо-образотворчій діяльності, вміння орієнтуватися на аркуші паперу;

3. виховувати у дітей естетичне ставлення до навколишнього світу за допомогою вміння розуміти і створювати художні образи;

4. створювати в групі сприятливі психолого-педагогічні умови для творчої самореалізації кожної дитини.

Основними **формами** організації **навчального процесу** є фронтальні заняття та гурткова діяльність. На відміну від основних занять, обмежених програмним змістом і часом, на яких іноді важко здійснювати індивідуальний підхід, відзначати творчі прояви дошкільнят, гурткові заняття можна побудувати так, щоб було цікаво і дітям, і педагогу.

Для того щоб зображувальна діяльність на заняттях проходила найбільш ефективно, потрібно дотримуватися принципу інтегральності, який полягає в тому, що дітям пропонуються теми занять, які можуть поєднати різні галузі науки, мистецтва.

Також слід створити психологічні умови, щоб сформувати у дитини почуття власної безпеки, розкнутості і свободи за рахунок підтримки дорослими їх творчих починань.

Обов'язково необхідно використовувати ігрові прийоми, казкові образи, ефект несподіванки, і, звичайно, не слід забувати про наявність матеріалів для творчості і можливість у будь-яку хвилину діяти з ними.

Все це допомагає зацікавити дитину, налаштувати його на творчу діяльність.

РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Успіх навчання нетрадиційним технікам багато в чому залежить від того, які методи й прийоми використає педагог, щоб донести до дітей певний зміст, сформувати в них знання, уміння, навички. Звернемося до сучасної класифікації методів, авторами якої є І.Я. Лернер і М.Н. Скаткін.

Для розвитку дитячої творчості можна застосувати наступні **методи навчання**:

1) **інформаційно-рецептивний метод**, який включає в себе прийоми розглядання та показу зразка вихователя;

2) **репродуктивний метод**, спрямований на закріплення знань і навичок дітей. Це метод вправ, доводить навички до автоматизму. Він включає в себе прийом повтору, роботи на чернетках, виконання формоутворюючих рухів рукою;

3) **евристичний метод**, який спрямований на прояв самостійності в якому або моментні роботи на занятті, тобто педагог пропонує дитині виконати частину роботи самостійно;

4) **дослідницький метод**, що розвиває у дітей не тільки самостійність, але й фантазію та творчість. Педагог пропонує самостійно виконати не частину, а всю роботу.

Але, слід зауважити, що багато в чому результат роботи дитини залежить від її зацікавленості, тому на занятті важливо активізувати увагу дошкільника, спонукати його до діяльності за допомогою додаткових стимулів. Такими стимулами можуть бути:

- гра, яка є основним видом діяльності дітей;
- сюрпризний момент — улюблений герой казки або мультфільму приходить у гості і запрошує дитину в подорож;

- прохання про допомогу, адже діти ніколи не відмовляться допомогти слабкому, їм важливо відчувати себе значущими;

- жива, емоційна мова вихователя.

Дитині необхідно допомогти навчитися різним способам малювання, дати поняття про різні техніки зображення.

Звернемося до розгляду різних способів малювання, які передбачають доступне використання нетрадиційних матеріалів, які дозволять розширити творчі заняття вихователів із дітьми, урізноманітнити розвиваюче середовище, дизайн груп і дитячого садка.

Кожна з цих технік – це маленька гра. Їх використання дозволяє дітям відчувати себе розкутішими, сміливішими, безпосередньо, розвиває уяву, дає повну свободу для самовираження.

Для кожного віку дотримуємося різних варіантів прийомів нетрадиційного малювання, починаючи від простого і поступово переходячи до більш складного.

Так **для дітей молодшого дошкільного віку** підходить пальцевий живопис. Якщо говорити науковою мовою, це один із видів нетрадиційних технік малювання, який представляє собою малювання фарбами за допомогою пальців (одного або декількох) або всієї долоні.

Автором картини може стати будь-яка людина, незалежно від віку, статі, професії та соціального статусу. Розкриття творчих здібностей йде в обхід свідомості людини за коротким шляхом – „серце – кінчики пальців“.

Наукою доведено, що пальчиковий живопис має терапевтичний ефект. Це, безумовно, так, творчі люди менше хворіють, легше переживають стресові ситуації, так як під час творчого акту відбувається трансформація негативних думок і емоцій у творчі почуття, які знаходять матеріальне втілення в картині. Терапевтичний ефект спостерігається не тільки в момент створення полотна (нормалізація пульсу й артеріального тиску, антистресовий ефект, гармонізація внутрішнього стану), але і в подальшому, будучи потужною позитивною домінантою.

Як запевняють психологи, у дитини цей процес стимулює розвиток свободи думки, уяви. Діти більшою мірою прагнуть заявити про себе, показати своє „Я“ оточуючим, долати перешкоди і вирішувати різноманітні проблеми.

У процесі роботи активізується розвиток психічних процесів, вдосконалюється моторика (диференціюються дрібні рухи пальців, кисті), зорово-рухова координація, розкривається творчий потенціал дітей.

Існує кілька прийомів малювання у техніці пальцевої живопису: малювання ребром долоні, долонькою, пальчиком.

Дітей середнього дошкільного віку можна знайомити з більш складними техніками.

У цьому віці вони легко справляються з малюванням методом стусана.

Для цього достатньо взяти будь-який предмет, наприклад ватяну паличку, опустити в фарбу і точним рухом зверху вниз робити тички на альбомному аркуші, у відповідність до задуманого рисунка.

З подивом і захопленням діти сприймають таку техніку, як проступаючий малюнок. Це змішана техніка малювання різними матеріалами. Основна мета – ознайомити з властивостями і особливостями матеріалів. Задуманий сюжет виконується восковими олівцями (крейдою). Потім поверх малюнка наноситися акварель. Акварельні фарби скочуються з малюнка, і він проявляється.

Восени, гуляючи з дитиною в парку, можна зібрати листя з різних дерев, що відрізняються за формою, розміром і забарвленням. Використовуючи техніку друку листям, можна створювати цілі картини: букети з листя, дерева, комах і тварин і т.д.

Ця техніка виконання гарна своєю різноманітністю прийомів. Якщо лист змастити фарбою тоном вище ніж фон, то відбиток вийде більш виразним. Прикладання чистого листика, дає плавні, м'які обриси.

Потрібно нанести на листок трохи фарби, покласти його забарвленою стороною вниз на чистий аркуш паперу і щільно притиснути, намагаючись не рухати, інакше зображення вийде змащеним.

Охайно взяти листок за „хвостик“ і плавним рухом вгору поступово відклеїти його з альбомного аркуша.

Коли малюнок заповниться відбитками листочків, пензлем домалювати відсутні деталі.

У *старшому дошкільному віці* діти можуть освоїти ще більш важкі техніки, такі як кляксографія, коли у відбитку звичайної плями можна побачити різноманітність сюжетів і образів.

Наступним кроком слід запропонувати техніку монотипії (отримання зображення шляхом переведення його з однієї поверхні на іншу, тобто відбиток зображення).

Монотипія – унікальна техніка, яка поєднує в собі якості естампу (відбитка на папері з друкованої форми – матриці), живопису і малюнка. Її можна назвати і графічним живописом, і мальовничою графікою.

Щоб намалювати картину в техніці монотипії, потрібно нанести фарби на гладку рівну поверхню, дотримуючись задуманого сюжету. Робити це потрібно вільно і розкуто. Необхідно працювати швидко, щоб фарба не встигла висохнути. Коли картина готова, на розписану поверхню накладається білий аркуш паперу і акуратно притискається руками, потім його ретельно розгладжують.

Тепер потрібно обережно зняти лист із поверхні. Робити це можна одним плавним рухом, або кілька, відриваючи плавними ривками, кожен раз притискаючи лист назад. Виходить дуже несподіваний ефект, немов зображення складається з декількох шарів.

Коли відбиток злегка підсохне, його доповнюють кількома деталями –малюнками водоростей, камінців, найбільш яскраві плями кількома рухами перетворюють у морських рибок.

Існує ще один різновид даної техніки – монотипія пейзажна, коли для її виконання аркуш паперу складається вдвічі. На одній його половині малюється пейзаж, на іншій виходить його відображення в озері, річці (відбиток).

Із задоволенням і неприхованим захопленням діти виконують малюнки у техніці „гаттаж“ (малювання на восковій основі).

Це спосіб виконання малюнка шляхом процарапування пером або гострим інструментом паперу або картону, залитих тушшю.

Надалі можна трохи урізноманітнити цю техніку й отримати кольоровий гаттаж. Спочатку тонувати аркуш паперу з кольоровою аквареллю, а потім нанести віск і туш. Тоді штрихи будуть кольоровими. Хочете зобразити святковий салют? Тоді на папір слід нанести кольорові плями аквареллю, потім шар воску, шар туші. Тепер процарапайте малюнок. І ось вже темне нічне небо розквітло червоними, зеленими, синіми вогнями.

Це лише декілька варіантів застосування нетрадиційних форм спільної діяльності дорослого і дитини.

Ефективність проведеної роботи простежується в результатах проведення діагностики з вивчення рівня розвитку творчих здібностей.

Отже, дошкільний вік є сензитивним для розвитку творчих здібностей. Але для їх розвитку недостатньо традиційного підходу, а потрібне систематичне використання нетрадиційних методів та прийомів.

Застосування нетрадиційних матеріалів і технік сприяє розвитку у дитини дрібної моторики рук і тактильного сприйняття, просторового орієнтування на аркуші паперу, окоміру і зорового сприйняття, уваги і посидючості, образотворчих навичок й умінь, спостережливості, естетичного сприйняття, емоційної чуйності, допомагають навчити мислити сміливо і вільно.

Творчий процес – це справжнє диво – діти розкривають свої унікальні здібності й відчують радість, яку їм приносить творення. Тут вони починають відчувати користь творчості й вірять, що помилки – це всього

лише кроки до досягнення мети, а не перешкода, як у творчості, так і у всіх аспектах їхнього життя. Дітям краще вселити: *„У творчості немає правильного шляху, немає неправильного шляху, є тільки свій власний шлях“*.

Пам'ятаймо, що дуже багато залежить від нас, від того, хто буде поруч із дитиною біля входу в складний і різноманітний світ краси.

РОЗДІЛ 2. КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ ІЗ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

2.1. Інтегроване заняття для дітей молодшого дошкільного віку

2.1.1. Рукавичка

Програмовий зміст: Вчити дітей відтворювати зміст казки „Рукавичка“ засобами драматизації її уривків. Продовжувати вчити використовувати повтори, образні звернення. Вчити дітей інтонаційній виразності мовлення.

Вчити малювати за допомогою трафаретів.

Розвивати: зв'язне мовлення; логічне мислення, дрібну моторику рук, пам'ять, творчу уяву.

Поповнити активний словник дітей образно-поетичними художніми висловами („мишка-шкряботушка“, „жабка-скрекотушка“, „зайчик-побігайчик“, „лисичка-сестричка“, „вовчик-братик“, „кабан-іклан“, „ведмідь-набрідь“).

Виховувати: любов до українських народних казок.

Психогімнастика:

Я-сніжок гарненький. (*діти показують на себе*)

Маленький і пухкенький! (*стискають долоні*)

Літаю та сяю (*махи руками*)

Нікого не лякаю! (*махи вказівним пальчиком*)

Земельку вкриваю (*присідають*)

Діток звеселяю! (*усміхаються*)

Вихователь: „Діти, подивіться, будь ласка, за вікно. Яка зараз пора року ?(відповіді дітей). Вірно, зараз пора року – зима!

Чистомовка:

Ма-ма-ма- настала зима,

Ди- ди- ди- з нею холоди,

*Pi- pi- pi- маленькі снігурі,
Ять- ять- ять – їсти у нас просять.*

На вулиці холодно, морозно. (вихователь розтирає долоньки – діти повторюють рухи).

Бачите як багато сніжинок кружляє! Ось одна сіла на плече, сіла на коліно, сіла на вушко, сіла на носик... і полетіла(діти дмухають на вирізани з паперу сніжинки) “

Звучить аудіозапис „Хуртовина“.

Вихователь: „Дітки, що це за звук такий?(припущення дітей). Так, вірно, це співає хуртовина. Давайте і ми заспіваємо пісеньку хуртовини голосно: „У-У-У“ , тихенько : „у-у-у“.

Масажна пальчикова гра за Марією Кирик „Завірюха“

<https://www.youtube.com/watch?v=OVqy0Vk-Gaw>

Вихователь: „Ой, куди це нас занесла хуртовина? (припущення дітей). Дітки, це зимовий ліс! Подивіться як багато дерев навкруги.“ (вихователь демонструє дітям картину „Ліс взимку“)

Вихователь: „Дітки, подивіться які цікаві сліди! Чиї ж це вони? (припущення дітей) “

Кінезіологічна вправа – „Лабіринт“(ходьба між стільчиків). Ходьба „як лисичка“, „як зайчик“, „як ведмедик“.

Вихователь: „А ось ці сліди залишила собачка коли бігла за дідусем, який загубив рукавичку!“

Діти розглядають рукавичку.

Вихователь: „Діти, що це?(відповіді дітей). Так, дітки, вірно, це рукавичка. Якого вона кольору?(відповіді дітей). Звісно, рукавичка червоного кольору! А якого розміру? Рукавичка маленька чи велика?(відповіді дітей). Вірно, рукавичка маленька“.

Дидактична гра „Великий, менший, найменший“ (на липучці).

Вихователь промовляє голосно: „Хто, хто в рукавичці живе? Хто, хто в такій гарненькій живе?(діти повторюють) Пі-пі-пі! Діти, хто це?(відповіді дітей). Вірно, в рукавичці живе мишка-норушка! Повторіть – „ пі-пі-пі“

Дидактична гра „Чий хвіст?“(на прищіпках)

Гімнастика для очей „Мишка“:

Очей своїх з мишки кіт Вася не зводить,

Вверх та вниз оченятами водить (рухи очима, голова на місці)

А мишка гуляє(колові рухи очима)

Про хитрого Васю нічого не знає! Пі- пі- пі!

Вихователь: „А хто ще з мишкою живе? (відповіді-припущення дітей)“

Дидактична гра „Хто де живе?“(на липучці)

Вихователь: „Хто , то в рукавичці ще живе?(припущення дітей). Вірно, жабка – скрекотушка! Ква-ква!(діти наслідують звуковимову та стрибають „як жабки“).

Весело їм вдвох - жабці та мишці! Ось , гуляючи, зіпили сніговика!“

Вправа „Сніговик“:

Вихователь: „Стоячи уявіть, що ви – щойно зіплений сніговик. Тіло повинно бути напружене, як замерзлий сніг. Прийшла весна, пригріло сонце, і сніговик почав танути. Спочатку тоне і обвалюється голова, потім опускаються плечі, руки розслабляються і т. д. В кінці вправи м’яко впадять на підлогу і лежать, як калюжка води.“

Вихователь: „А сніговик і питає : „ А хто, хто ще в рукавичці живе?

Це я – мишка...

Це я – жабка...

Це я – зайчик...

Це я – лисичка...

Це я – вовчик...

Це я – кабан...

Це я – ведмідь...“(діти продовжують речення).

Дід оглядівся – нема рукавички і пішов назад її шукати. Собачка бігла, бігла – бачить рукавичка лежить. „Гав, гав, гав!“ Тваринки злякалися та й розбіглися всі лісом!

Прийшов дід та забрав рукавичку!“

Дидактична гра „Підбери пару рукавичок!“ (на липучці)

Вихователь: „Ось і казочці кінець. А хто слухав молодець!“

Звучить весела музика.

Вихователь: „Дітки, давайте розмалюємо, прикрасимо рукавичку для дідуся!“

Показ способу малювання штампами вихователем.

Самостійне малювання дітей.

Пальчикова гімнастика:

Одягнемо рукавички

Рукавички невеличкі

Знають хлопчики й дівчатка

Кожен пальчик має хатку.

Вихователь: Ви сьогодні молодці. Дякую вам за таке цікаве заняття!

2.2. Інтегроване заняття для дітей середнього дошкільного віку

2.2.1. Сніжинки

Програмовий зміст: розвивати естетичне сприйняття дітьми кольорів зими, бажання передавати їх у малюнку; продовжувати вчити дітей розрізняти „холодні“ та „теплі кольори“, удосконалювати вміння малювати пензлем; використовувати під час зображувальної діяльності нетрадиційні техніки малювання – „малювання пухирчастою плівкою“, „набризування“, „малювання по склу“; розвивати естетичний смак, творчу уяву, мовлення, мислення, орієнтацію в просторі, дрібну моторику рук; виховувати: любов до природи та малювання; посидючість, охайність.

Психогімнастика „Сніжинки“

„Ми пухнасті білі сніжинки. Ми літаємо і кружляємо в повітрі. Нам легко, радісно, весело. Подує вітерець. Наче музика загадкова грає. Ми – танцюємо. Нас переповнює радість (*вдих на повні груди - видих*). Хочеться літати, бути легкими, радіти“

Вихователь: „Діти, до нас в гості хтось завітав! Давайте пошукаємо цікавого гостя. Подивіться, будь ласка, під столом, є хтось?(відповіді дітей). Ні, немає. Може за шафою хтось є?(відповіді дітей). І тут нікого. Подивіться, будь ласка, на підвіконні! Так, діти. До нас завітав морозець.“

Звучить аудіо запис „Хуртовина“

Морозець, морозець!

Не щипай за щічки.

Теплі валянки у нас,

Шубки й рукавички.

Морозець, морозець!

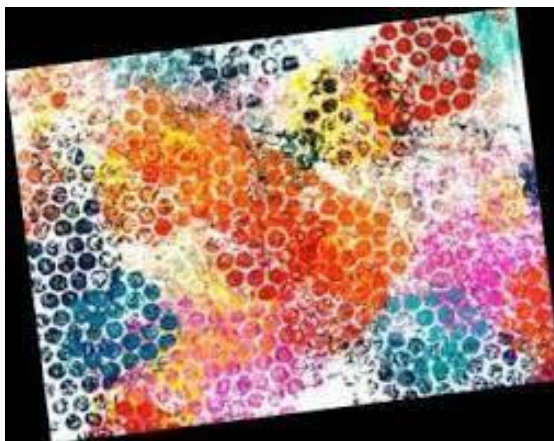
Плещемо в долоні.

У дівчаток і хлоп'ят

Носики червоні.

Вихователь: „Діти, що любить робити з вікнами морозець?(відповіді дітей). Вірно, дітки, морозець – він художник і дуже полюбляє малювати. Особливо наносити різні візерунки на віконечка. Давайте уявимо себе на місці морозця і розмалюємо наші вікна!“

Малювання пухирчастою плівкою.

Вихователь: „Які гарні візерунки у Вас вийшли! А ось і подружки морозця! Хто це, діти?

З неба зірочки летять,
Землю укривають,
А коли приде весна –
Всі вони розтануть. (Сніжинки)

Вихователь: „Так, звісно, це діти, сніжинки! Прилетіли і одразу з морозцем гратися стали!“

*Зимонька до нас прийшла,
Сніг пухкий нам принесла.
І летять, летять сніжинки
На дерева, на стежинки.
По сніжку, як по перині,
Покачаємось на спині.
У заметах сніг лежить,
Під ногами він скрипить.
Щоб сніжну гірку збудувати.
Треба спинку прогинати.
А тепер всі на санчатах
В ліс поїдем до зайчаток.
Зайчєнята дружно грають,
Під ялинкою стрибають.*

*А лисичка виглядає,
Зараз зайчика впіймає.
Доки звірі наші фали,
Руки в нас позамерзали. –
Погріємо?
А тепер на лижі стали
додому всі помчали.*

Дидактична гра „Скажи навпаки“ („сніжинки-протилежності“ на наліпках)

Вихователь: „Діти, сніжинки люблять спати на деревах. Давайте наших гостей відправимо на зимове дерево!“ Які ви знаєте дерева? (відповіді дітей).

Робота з коректурною таблицею „Дерева“.

Фізкультпауза:

*Вітер дерева колише, зимову казочку пише.
З дерев сніжинки зриває, ними землю вкриває.
Сніжинки в зимовому танці кружляють
І все, що бачать нам розповідають.
Я ж чую розповідь цікаву!*

Вихователь: Діти, з чого, з яких частин складається дерево?(відповіді дітей).

Розглядання схеми(коріння, стовбур, крона).

Вихователь: Не забуваємо. Діти. що малюємо ми зверху – вниз. Щоб не зіпсувати під час роботи свій малюнок. Малюємо стовбур , не відриваючи руки. Покажіть як ви тримаєте пензлик?!(діти демонструють малювання стовбуру дерев в повітрі). Так, звісно, пензлик тримаємо трьома пальчиками знизу. Дуже сильно не натискайте на пензлик. Щоб пензлик не заплакав.

Діти, якою ми фарбою малюємо сьогодні?(відповіді дітей). Розумнички. Ми малюємо фарбою гуаш. Гуаш – густа фарба і не любить багато водички! Не забувайте про це.

Малювання методом „Набризкування“

Матеріали:

- гребінець звичайний;
- пензлик або зубна щітка;
- фарби.

Спосіб виконання:

Можна передавати напрямок вітру – для цього необхідно намагатися, щоб бризки лягали на всьому малюнку.

Рекомендації з використання:

Способом забризкування яскраво можна виразити сезонні зміни.

Пальчикова гімнастика „Зимова сосна“:

Рано вранці дітвора, була сильно здивована,

(Діти широко розводять руки в сторони і піднімають плечі вгору)

Новорічної ночі, трапилися чудеса.

(Міцно стискають руки в кулаки і розтискають)

Адже на вулиці парад,

Веселі сніговики стоять,

(В повітрі малюють силует сніговика, що складається з трьох великих кіл)

Оченьята-гудзики рясніють.

(Підносять долоньки до очей, прикриваючи їх, і відводять руки назад)

Але, головним прикраса була,

Пухнаста, зелена сосна.

(Радісно плескають у долоні п'ять разів)

Вихователь: Діти, а ось дерева, сніжинки і морозець де живуть?(відповіді-припущення дітей). Звісно, всі наші гості живуть в лісі! Давайте їх повернемо додому!

Малювання нетрадиційно технікою – малювання по склі „Зимовий ліс“(використання фото рамок). Діти працюють під чарівну зимову музику.

Вихователь: „Діти. що ми з вами намалювали?(відповіді дітей) Так, вірно, ми намалювали зимовий пейзаж. А що таке пейзаж? Що це слово означає?(відповіді дітей).

Пейзаж - це зображення природи якої-небудь місцевості.

От ми з вами зобразили пейзаж лісу взимку!“

Вихователь: „Які кольори має Зима?(відповіді дітей)“

Дидактична гра „Теплі та холодні кольори“ або „Ми художники маленькі“.

Вихователь: Ви сьогодні молодці. І теплі і холодні кольори відобразили в своїх зимових пейзажах. Вийшли справжні картини! А ви справжні художники! Дякую вам за таке цікаве заняття!

Чим ми сьогодні малювали? Що для вас було незвично? А що було складно? Чому?“

Діти грають в сніжки (ватні помпони) під веселу музику.

2.3. Інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку

2.3.1. Картини оживають восени

Програмовий зміст: Продовжувати ознайомлювати дітей з нетрадиційними техніками малювання („відбиток“, „малювання патичком“, „малювання зубною щіткою“, „малювання паролоном“, „малювання виделкою“, „малювання пухирчастою плівкою“).

Завдання

- Формування і розвиток художньо-творчих здібностей.
- Активізувати мовлення дітей, удосконалювати уміння слухати і чути вихователя, розуміти мову.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Викликати емоційний відгук на новий спосіб малювання.
- Розвивати творче мислення, уяву і сприйняття.
- Виховувати самостійність, посидючість, акуратність.
- Виховувати добре, милосердне ставлення до природи.

Попередня робота:

спостереження на прогулянках за осінніми деревами, їх будовою. Заучування віршів.

Матеріал до заняття: асоціативна картка „Осінь яка?“, мнемотаблиця до вірша Марії Пономаренко „Осінь пензлика взяла“, картини – осінні пейзажі, коректурна таблиця „Дерева“, аудіозаписи, ватман, фарби гуаш, осінні листя, пензлі, підставки під пензлі, склянки з водою, серветки, паролонові губки, патички, виделки, пухирчаста плівка, зубні щітки; осінні листочки, вирізані з паперу з зображеними на них цифрами від 1 до 10.

Хід заняття:

Ритуал привітання:

Промінь падає в долоні - другу посміхнись,

Очі у небес бездонні – за руки візьмись,

Шелестить над нами листя – весело стрибай.

Хвиля мружиться іскристо, тож і ти моргай!

Задощила раптом хмарка – руки підставляй.

Потім знову стало жарко – голову ховай.

А он пташечка злетіла – в небо задивись.

Пісня лине понад світом – другу посміхнись!

Вихователь: „ Діти, скажіть будь ласка, яка зараз пора року на вулиці?(відповіді дітей). Вірно, зараз надворі пора року – осінь. А як ви здогадалися? Може на вулиці все ж весна, або зима? (відповіді дітей).

Робота за асоціативною карткою „ Осінь яка?“ (на наліпках).

Вихователь: Давайте з вами пригадаємо вірш , який ми нещодавно вивчили про цю чарівну пору року.

„Осінь пензлика взяла“ Марія Пономаренко

*Осінь пензлика взяла,
малювати почала,
в білокорої берізки золотила довгі кіски.
Став багряним колір чуба
в мудрого дідуся-дуба.
Дві сестрички, дві осички
стали жовті, мов лисички.
А довкруг, довкруг травиця
тихо-тихо золотиться.
Ось палахкотять калина,
горобина і шипшина.
Не вгаває щедра осінь,
а малює неба просинь.
Ще – тоненькі павутинки,
сірий дощик і хмаринки...
Пензлик біга без упину
гарна в осені картина.*

*Діти переказують зміст вірша за допомогою мнемо таблиці .
Вихователь опитує 2-3 дітей. Реєсмі наголошує, що вони зможуть
розповісти свої вірші впродовж дня.*

Вихователь: „ Осінь-чарівниця , все навкруги розмалювала!“

Вихователь демонструє дітям осінні пейзажі.

Вихователь: „Діти, що це? (відповіді дітей) Так, діти, вірно, це картина. Згадайте, як називаються картини, на яких зображена природа? (відповіді дітей). Так, діти, це пейзаж. Осінній пейзаж.

Осінь-художниця запрошує нас поподорожувати однією такою картиною. Щоб потрапити до цієї картини нам необхідно намалювати доріжку – провідницю із осіннього листя.

Колективне малювання на ватмані осіннім листям - „ Відбиток“.

Звучить аудіо запис „ Звуки лісу“.

Вихователь демонструє дітям картину „Осінь золота“ Левітана:

„Ось ми, діти, з вами в осінньому лісі. Листочки танцюють в осінньому вальсі!“

Звучить аудіо запис „Осінній вальс“ Шопена. Діти підтанцьовують з листочками в руках.

Вихователь: „ Діти, подивіться, як багато в лісі різних дерев. Давайте пригадаємо їх назви!“

Робота з коректурною таблицею „Дерева“.

Вихователь: „Послухайте, будь ласка загадки та відшукайте дерева-відповіді на таблиці.“

Загадки:

Сніг її не налякає,
І на спеку не зважає.
Зеленіє навіть взимку,
Має з голочок хустинку. (Сосна)

Чорно-біла одежина,

Зверху – листяна хустина.

Як весна – дарує сік, –

П'ємо радо цілий рік. (Бере́за)

Зелені їжачки почіплялись за гілки.

Хто зірветься з деревини,

Той колючу шубу скине. (Ка́штан)

Як дерево називається,

Що влітку в білий пух одягається? (То́поля)

Стовбур рівний, як колона,

А листочки, як корона. (Кле́н)

Плаче над водою

Із розплетеною косою. (Ве́рба)

Батько синів тисячі має,

Кожному шапочку справляє. (Дуб)

Що за дерево, чий цвіт пахне медом на весь світ? (Ли́на)

Не дівка, а червоні стрічки носить. (Кали́на)

Вихователь: „Відшукайте, будь ласка, на таблиці всі дерева. Назви яких починаються на звук „Д“, „К“, „Б“, закінчуються на склад „ЗА“, „КА“, назва яких складається з 2, 3 складів...”

Вихователь: Бачу, дітки, ви розумнички! Багато знаєте дерев. Давайте на хвилинку уявимо себе деревами!

Психогімнастика(з елементами логопедії) „Я – дерево“

(звучить мелодія лісу)

Вихователь: „Давайте, діти, уявимо, що ми дерева. Я – дерево. Мої ноги перетворюються на коріння, яке знаходиться в землі. А моє тіло перетворюється на стовбур дерева. Мої руки стають його гіллям – великим і маленьким. Вони піднімаються долонями до неба. Я відчуваю свіже повітря. Я люблю гратися з вітром.

Тихенько вітер повіває(діти легенько дмухають на пальці рук, імітують шелест листя на дереві).

Він хмаринки розганяє(діти руками розганяють в небі хмари, легко дмухаючи вгору, утворюючи звук „Ф“).

Він травичку нахиляє (діти імітують нахилення трави під час вітру, промовляючи звук „к“).

Вітер сили набирає (діти роблять колові рухи, видихаючи повітря)

Він дерева нахиляє (діти нахиляються вперед, промовляючи звук „ш“ видихаючи)“.

Вихователь: „Поки ми з вами уявляли себе деревами наші ватман з намальованими листочками вже висох. Давайте ж спробуємо зобразити осінній пейзаж. Намалюємо дерева.“

Вихователь пропонує дітям обрати:

Подивіться, як я буду малювати дерево. Але у вас може вийти зовсім інакше, бо це буде ваше дерево. Це ваша уява так його уявляє, ваші очі таким його бачать. Спочатку намалюємо стовбур дерева. Стовбур малюємо з верхівки, кінчиком пензлика, верхівка тоненька, а донизу стовбур потовщується, спускаючись вниз, поступово натискаємо на пензлик. Від стовбура дерева відходять великі гілки, вони всі дивляться на верх. А від великих гілок відходить багато маленьких гілочок. Їх будемо малювати кінчиком пензлика. чим більше гілок, тим дерево буде розлога і красивіше.

Який же колір нам підібрати, обрати для стовбуру? (відповіді-припущення дітей) Намагайтеся обирати не тільки чорний колір. Адже в природі чисто чорні стовбури у дерев рідко зустрінеш. Коричневі, білі, сірі – ось які вони.

Якщо дерево, яке ви будете малювати – це береза, то не забудьте, що в неї дуже цікавий стовбур. В неї плями та крапки на стовбурі. Можете намалювати їх сірим, коричневим або блакитним кольором.

А як, за допомогою чого ми можемо намалювати крону дерев?(перед дітьми на столах лежать різні предмети – губка, патичок, пухирчаста плівка, зубна щітка, виделка) Так, діти, намалювати крони дерев можна в різний спосіб .Оберіть, будь ласка, той, що вам до вподоби і малюйте, творіть!“

Зорова гімнастика „Слідкуй за листочком“.

Пальчикова гімнастика „Осінь в лісі гуляла“:

Осінь в лісі гуляла,(діти роблять пальчиками імітуючи рухи – „ніби ідуть“)

Листочки з дерев зривала!(рухи руками – „ падають листочки“)

Діти малюють під спокійну музику.

Вихователь: „Яка чудова, різнобарвна вийшла в нас з вами картина. Як би ви її назвали(відповіді дітей).

Наша подорож картиною закінчилася. Пора повертатися до групи. Дорогу нам покажуть осінні листочки.“

Діти ідуть по розкладеним на килимку осіннім листочкам з паперу з зображеними на них цифрами від 1 до 10.

Звучить чарівна музика.

Вихователь: „Ось, дітки, ми вже в групі. Куди ми сьогодні подорожували? Що бачили? Що цікавого робили? Що для вас було новим? Що було складним? Чому? (відповіді дітей) На згадку по нашу чарівну подорож нам залишиться картина „Осінній пейзаж“.

2.3.2. Стрітіння

Програмовий зміст: корекційно-розвиваючі задачі: Розвивати у дітей мовлення, фонематичний слух, пам'ять, увагу, творчу уяву, дрібну моторику рук, тактильні відчуття.

Корекційно-навчальні(мовні) задачі: Поповнити активний та пасивний словник дітей за темою „Пори року“; продовжувати вчити визначати голосні та приголосні звуки в слові, виділяти в слові необхідний звук та знаходити його місце; вчити складати склади із літер; закріпити вміння робити звуковий аналіз слова. Вчити дітей переказувати художній твір за допомогою мнемотехніки. Систематизувати та узагальнити знання дітей про зимові свята. Вчити дітей працювати з асоціативними картками та вибудовувати асоціативний ряд.

Корекційно-виховні задачі: Виховувати інтерес до занять з елементами логоритміки та артикуляційної гімнастики; посидючість; виховувати вміння вислуховувати один одного, не перебиваючи; доводити свою думку до кінця.

Ритуал привітання:

Доброго ранку , сонце привітне,

Доброго ранку , небо блакитне,

Доброго ранку, у небі пташки,

Доброго ранку, всі, всі, всі!

Я вас вітаю і я Вас люблю-

Ми живемо всі в одному краю!

(За вибором вихователя можна під час привітання використати лего – цеглинки)

Перед дітьми на столах лежать малюнки. Яким не вистачає якихось деталей(пів сніжинки, ялинки, сніговичка, діда Мороза...)

Вихователь: Діти, яку пору року вам нагадують ці малюнки? (відповіді дітей) На що вони схожі?(відповіді дітей). Так, на сніговичка, ялинку, сніжинку. Давайте їх домалюємо‘.

Діти домальовують картинки. Вихователь опитує 2-3 дітей

Вихователь: Подивіться, будь ласка, за вікно. Яка зараз пора року?(відповіді дітей). Вірно, дітки, зараз зима. Але зима рання чи пізня?(відповіді дітей). Розумнички. Зараз на вулиці пізня зима. Який місяць зими?(відповіді дітей). Звісно, зараз за календарем останній місяць зими – лютий.

А яка пора року була перед зимою, яка настане після зими?(відповіді дітей). Вірно, діти, після зими настане весна. Давайте пограємо у гру „Минуле, теперішнє, майбутнє“

Діти викладають у завданому порядку зображення пір року.(осінь, зима, весна)

Які картинки вам нагадують пору року Осінь? Які з цих картинок(перед дітьми розкладені зелені листочки з зображеннями – „ознаками“ весни, осінні листочки з зображеними на них „ознаками осені“ та сніжинки – з „ознаками“ зими) вам нагадує Зиму? Весну? Давайте подаруємо кожній порі року її „ознаки“

Дидактична гра „Пори року“.(на липучках)

Вихователь: „Зараз на вулиці пізня зима (вихователь за допомогою дзеркальця кидає „сонячні зайчики“ на всі предмети в групі) Але сонячні промінчики вже розгулялися. До людей спішіть весна. Весна бореться з зимою за своє право бути головною!“

Кіт, зима і весна.

Іде кіт через лід

Чорнолапо на обід.

Коли чує він — зима

Його біла підзива:

Ти чого йдеш через лід

І лишаєш чорний слід?

Бо я чорний,— каже кіт,—

Я лишаю чорний слід,

Коли ж біла ти сама,

*То білій тут дотемна! —
 І пішов кіт через лід
 Чорнолапо на обід.
 Стала зимонька сумна:
 За котом ішла весна!*

Микола Вінграновський

Діти переказують вірш за допомогою мнемо таблиці. Вихователь опитує 2-3 дітей та наголошує, що решта зможуть розповісти вірші впродовж дня.

Вихователь: „Діти, в Україні ми святкуємо багато зимових свят. Ось послухайте загадки та назвіть ці свята“

Загадки:

Який рік триває один день? т(*Новий рік*)

Мине Андрія, Миколай
 малечу обдарує,
 настане січень-снігограй —
 і люд заколядує!
 Чужі зрідняться, як братове,
 Бо втішить всіх Різдво... (*Христове*)

Цей святий вночі прийде,
 Подарунки покладе.
 В грудні зустрічі чекай.
 Звуть святого... (*Миколай*)

У цей день Ісус хрестився,
 Дух Святий з небес спустився...
 Звуть Просвітленням іще
 Свято це... (*Водохреще*)

Ще на склі зими узор,
 А у нас вже "зимобор"
 Зими і літа зіткнення
 Ми звемо святом (*Стрітєння*)

(Діти відгадують загадки та знаходять відповідні зображення.)

Вихователь: „Так, діти, багато зимових чудових свят. А сьогодні велике свято Стрітєння. Ще це свято дуже часто в народі називають Зимобор. Як ви думаєте, чому свято має таку цікаву назву?(відповіді припущення).

Ось давайте побудемо з вами трохи чарівниками та утворимо нові слова:

Сніг – снігопад

Вода – водопад,

Лист – листопад (*гра з м'ячем*)

Вихователь: Зима бореться з весною за свої володіння. У лісі починають від зимового сну прокидатися звірі.

Робота з мнемю таблицями до загадок про диких тварин.

Вже весна.

Вовк ведмедя розбудив:

– Вже весна, гуляти йди!

Виліз велетень з барлогу –

Вовк втікає в ліс від нього.

Олексій Кононенко

Вихователь: А ось і білочка, вже останні зимові запаси доїдає та на весну чекає.

Дидактична гра на наліпках „Голосні та приголосні звуки“ (білочка з горішками – звуками та кошики на липучці). Вихователь пропонує перевірити себе за допомогою дзеркальця.

Чистомовка:

На-на-на – ось вже прийшла весна.

Су-су-су – я тепло для всіх несу.

Із-із-із – на полях розтанув сніг.

Ім-ім-ім – стало весело усім.

Вихователь: Діти, боротьба іде між весною та зимою. Давайте відшукаємо всі слова, в яких присутній звук „З“ та всі слова, в яких є звук „В“ та почепимо їх на відповідні дерева.

Дидактична гра „На яку літеру починається слово? на липучці.(сніжинки – „ слова, які починаються на літеру „З“ та зелені листочки – „слова, що починаються на літеру „В“, 2 дерева – зимове та весняне)

Вихователь: Діти, порахуйте, скільки сніжинок та скільки зелених листочків?(відповіді дітей). Чого більше?(відповіді дітей). Вірно, їх порівну. Отже поки ще не перемогла весна. На рівних дві пори року. Ще зима-володарка, але вже стає слабшою!

Руханка:

У володарки Зими

Трішечки замерзли ми.

Грудень каже:

Пострибай!

Січень просить:

Присідай!

Встали — сіли,

Встали — сіли,

Розігріли наше тіло.

Лютий місяць нагадав:

Час нам братися до справ!

Вихователь: „Ось і річка вже в лісі прокидається. Тане лід. Рибки плавають. Давайте допоможемо рибкам віднайти своїх подружок!“

Чистомовка:

Чці – чці – чці – риби плавають в річці.

Іх – іх – іх – рибок знаємо усіх.

Ась – ась – ась – жирнесенький карась.

Ка – ка – ка – хижа щука от така.

Юн – юн – юн – довгий і вертлявий в'юн.

Ож – ож – ож – заховавсь

Дидактична гра „Склади склад“ (рибки – „літери“ на липучках).

Вихователь запитує у дітей: Діти, з чого ми складаємо склади?(відповіді дітей) Вірно, склади складаються з літер. А із складів що можна скласти?(відповіді дітей). Слово.

Вихователь демонструє зображення поєднання двох приголосних та двох голосних і запитує дітей: Діти, це може бути складом? Чому?

Вихователь: Розумнички. Гарні склади ви склали. Тепер рибкам буде веселіше дождатися весни.

А зима з весною все споряться. Адже Стрітєння сьогодні.

Давайте їх розсудимо. Яке слово довше? Слово ВЕСНА чи слова ЗИМА?

Дидактична гра на прищіпках „Сонечко“ або „Довгі та короткі слова“.

Вихователь: Діти, як ми можемо порахувати кількість складів у слові?(відповіді дітей) . Так, звісно, ми можемо слово проплескати, можемо прострибати. А також можемо порахувати склади в слові як в школі – за допомогою долоньки.

Діти прострибують слово ВЕСНА та ЗИМА.

Вихователь: І тут зима та весна на рівних. Мають по 2 склади. Давайте з'ясуємо яка ж пора року краща?

Робота з асоціативними картками – „Яка зима?“ , „ Яка весна?“.

Так іще довго будуть вони боротися. Але в кінці кінців весна переможе і займе перше місце. І тоді вся природа прокинеться від зимового сну.

Веснянка:

Ішла весна-красна

у синій хустинці.

Несла весна-красна

у скриньці гостинці.

Ягнятам – травицю,

гусятам – водицю,

качелятам – ряску,

а малятам – казку.

Тамара Коломієць

Вихователь: З давні-давен, щоб весна швидше прийшла до людей, дівчата пекли з тіста жайворонків та відпускали їх в небо. Давайте і ми будемо закликати весну.

Дидактична гра „Відпусти жайворонка“ або „ Він, вона, вони“ на липучці(жайворонки – „Слова“, на хмаринках зображені позначення „він“, „воно“, „вони“, „вона“).

Будемо дождатися весни. Але щоб вона швидше прийшла, давайте зробимо кожен свого жайворонка та загадаємо бажання!

Вихователь пропонує дітям розглянути різні роботи (фото репродукції) по декоративно - прикладному мистецтву „ Розпис птаха“.

Дидактична гра з м'ячем „Лови , кидай-елементи, візерунки називай“ (діти називають елементи розпису- „завиток“, „листочки“, „квіти“, „зубчики“, „перчик“, „горох“, „гілочки“, „хвиляста“, „пряма лінія“, „ягоди“, „сердечко“)

Вихователь: Діти, давайте ж прикрасимо наших жайворонків!“ (вихователь роздає виліплених на попередньому занятті жайворонків з глини або за вибором вихователя – вирізаних з паперу) Перед тим як малювати художники завжди продумують гарно, що і де вони намалюють, які елементи. Подумайте, будь ласка, гарненько і приступайте до роботи. Але ж не забудьте правила поведінки з пензликом пригадати!

Правила поведінки з пензлем:

1. Спочатку змочити пензлик водою , зайву воду віджати .
2. Набрати на пензлик фарбу.

3. Не слід залишати тривалий час у воді пензлик , щоб він не зіпсувався.

4. Проводити пензликом по аркуші паперу необхідно лагідно, нібито котика гладимо, щоб пензлик не плакав.

5. Необхідно промивати пензлик водою після кожної зміни фарби.

6. Патічок використовувати за потреби. Вмочувати у кожен фарбу один раз.

Вихователь: Притримуйте правою /лівою ручкою, будь ласка, своїх жайворонків, щоб вони не танцювали та не заважали вам працювати. Будьте охайні та уважні!

Декоративно-прикладне малювання під музику „ Розпис птаха“.

Вихователь: „Діти, у вас вийшли чудові птахи. Весна побачить таку красу і швидше прийде до нас. Щоб розмалювати різними фарбами все навкруги!“

Пальчикова гімнастика:

Розсипались горошинки різнокольорові,

Прийшли пташечки –

Клюють – клюють, а діткам не дають,

Дайте нам горошинки –

Бо ми такі хорошеньки.

Вихователь: Отже діти. будемо чекати на весну! Наше заняття закінчилося. Що цікавого ви сьогодні дізналися? Що було складно? Про що ще б хотіли почути?(відповіді дітей).

Візьміть, будь ласка, в ручку лего–цеглинку такого ж кольору як і ваш настрій від заняття.

Вихователь складає лего- цеглинки в коробку.

Вихователь: Діти, бачу. Що настроїв у вас різнобарвний та яскравий як і сама весна, на яку ми чекаємо.

2.3.3. Подорож до весняного лісу

Програмовий зміст: продовжувати ознайомлювати дітей із весняними явищами природи та особливостями живого довкілля навесні; розширювати уявлення про красу природи, про зміни, що відбуваються із Сонцем, зміни в рослинному та тваринному світі; сприяти розвитку спостережливості. Продовжувати вчити дітей малювати, використовуючи нестандартні прийоми малювання, а саме – малювання на плівці, кляксографія, малювання жмаканим папером. Виховувати любов та інтерес до природи рідного краю, розвивати пізнавальну активність. Використовувати впродовж всього заняття елементи оздоровчих технологій (психогімнастика, зорова, дихальна гімнастики, руханки, пальчикові гімнастики)

Ритуал привітання:

Доброго ранку , сонце привітне,

Доброго ранку , небо блакитне,

Доброго ранку, у небі пташки,

Доброго ранку, у річці рибки!

Я вас вітаю і я Вас люблю-

Ми живемо всі в одному краю!

Вихователь: Діти, подивіться за вікно! Яка зараз пора року?(відповіді дітей). Так, зараз на вулиці весна.

Весна

У нашому дворі

Стоїть весна така,

Що навіть зацвіла

Мітла сніговика!

(А. Костецький)

Діти, скажіть ,а яка весна? (відповіді дітей). Вона чарівна, тепла, сонячна, барвиста, яскрава, ніжна . Які ж кольори має красуня весна? (відповіді дітей). Так, це і зелений, і жовтий, і червоний, синій – все це

весняні кольори“ (розгляд пейзажу із зображенням весни, звертати увагу дітей на дрібні деталі, кольори і відтінки зображеного (див. додаток).

А які ви знаєте місяці весни? (відповіді дітей). Вірно, березень, квітень, травень.

Загадки.

Повіває теплий вітер,
Сонце яскравіше світить,
Тане сніг, біжать струмочки, —
Хто назве цей місяць точно? (*березень*)

Вслід за березнем прибіг
Й ну смішити нас усіх.
Хто з нас любить жартувати,
Усіляко кепкувати? (*квітень*)

А в цім місяці підряд
Маємо багато свят
Зеленіють буйно трави —
То іде веселий... (*травень*)

Вірш про квітень місяць „Квітуча весна“

У квітні квітує квітуча Весна,

Квіти виповнюють весну до дна.

У квітні квітують нарциси,

Тюльпани,

У квітні цвітуть всякі квіти Весняні.

У квітні квітують і Місяць, І зорі,

Квітень вкрив цвітом поля Неозорі,

Квітень всю землю Зачарував...

Квітень скінчився – і травень Настав!

М. Трохим

А чому , як ви думаєте, перший місяць весни назвали **березнем?**
(припущення дітей).

Бо саме в березні від зимового сну прокидаються берізки і по їх стовбуру починає текти смачний сік.

А чому другий місяць весни називають квітнем?(припущення дітей).

Вірно, бо саме в квітні все розвітає. І квіти, і , навіть, дерева.

Пальчикова гімнастика „Веснянка“

Сонечко, золота тарілочка – пальчики по два рази торкаються великого пальця.

Гори ясно, щоб не згасло – пальчики по два рази торкаються великого пальця.

Побіг у саду струмок– вказівним і середнім пальцями бігають по столу.

Прилетіли сто граків – схрещують кисті й кистями рук махають, як крилами.

А замети тануть – працюють кистями, стискаючи кулачки.

Квіточки підростають – трясуть пальцями над головою.

Вихователь: Чарівниця весна запрошує нас у подорож до весняного лісу. На чому можна подорожувати(відповіді дітей). Вірно, подорожувати можна на автобусі, машині, поїзді, літаку. Як все це називається одним словом?(відповіді дітей). Так, розумнички, автобус, машина, поїзд, літак– це все одним словом називається – **транспорт** . Ми з вами будемо подорожувати на автобусі. Але щоб зайняти свої місця необхідно знайти таку ж квітку як у вас на квіточку та назвати цю квіточку!

Руханка під музичний супровід „Веселий автобус”’(<https://mp3-leo.ru/mp3/%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%B0-%D1%83-%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%B0-%D0%BA%D1%80%D1%83%D1%82%D1%8F%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F-%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D1%87%D1%96-%D0%BF%D1%96%D1%81%D0%BD%D1%96-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%8E-wheels-on-the-bus-in-ukrainian.html> виконання рухів за текстом).

Вихователь: Діти , подивіться який чарівний ліс!

Колективне малювання на харчовій плівці (Вихователь зображує квітучі дерева, травичку, сонечко).

Вихователь: „Діти, а це хто такі?

Загадка:

Навесні барвиста квітка

На галявині розквітла.

Лиш поглянути хотіли,

Враз знялась і полетіла

(Метелик)

Так, це метелики! Які вони чудові!

Діти, хто такі метелики? Це тварини, може пташки?(відповіді дітей) Так, звісно, метелики – це комахи!“

Давайте і ми спробуємо побути метеликами...

Руханка:

Ми метелики чудові –

Маєм крильця кольорові,

Ми над квітами літаємо ,

Утоми ми не знаємо!

Пташки ми злякалися,

Враз усі сховалися

Вихователь: А чому взимку ми не бачимо метеликів? Діти, як ви думаєте, хто або що розмальовує так цікаво, яскраво метеликів? (припущення дітей). Мабуть це чарівниця весна....Давайте і ми з вами побудемо чарівниками та намалюємо метеликів! Кожен свого...

Малювання .Кляксографія „Метелик“

Дихальна гімнастика . „Метелик“

Метелик красивий на квітці сидів. Ми подули, він полетів.

(Паперові метелики прив'язані на ниточці. Діти тримають метелика й дмухають на нього).

Дидактична гра з прищіпками „Метелик“

Хід гри: зробіть метелику крила з прищіпок різних кольорів. Тільки крила метелика повинні бути однакові: прикріпили зліва червону прищіпку, значить і праворуч прикріпіть червону прищіпку. Ще можна зробити метелику вусики з прищіпок.

Руханка „Побудемо комахами“

На кубику зображенні різні комахи- павук, метелик, гусінь, бджола. Діти кидають кубик та відтворюють рухи.

Вихователь: Діти, а хто це ховається за пеньком?(відповіді дітей) Так, це гусінь! Ще одна чудова комаха нам зустрілася. Давайте, щоб їй не було сумно – намалюємо друзів гусеничок!

Малювання жмаканим папером.

Викладання гусені за зразком вихователя з кольорових кришечок від пластмасових бутілок.

Пальчикова гімнастика „Веснянка“

Сонечко, золота тарілочка – пальчики по два рази торкаються великого пальця.

Гори ясно, щоб не згасло – пальчики по два рази торкаються великого пальця.

Побіг у саду струмок – вказівним і середнім пальцями бігають по столу.

Прилетіли сто граків – схрещують кисті й кистями рук махають, як крилами.

А замети тануть – працюють кистями, стискаючи кулачки.

Квіточки підростають – трясуть пальцями над головою.

Підсумок. Вихователь: Діти, подивіться, як багато гарних картин нам допомогла створити Весна! Які чудові комахи в нас вийшли! За допомогою чого ми сьогодні малювали? (відповіді дітей). Отже, не лише пензликом можна малювати і не лише по паперу.

РОЗДІЛ 3. МАЙСТЕР-КЛАС: „НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНІКИ МАЛЮВАННЯ”

Програмовий зміст:

1. розширити знання педагогів у використанні нетрадиційних технік у роботі з дітьми;
2. сприяти підвищенню педагогічної майстерності педагогів через використання нетрадиційних технік малювання ;
3. донести до педагогів важливість використання нетрадиційних образотворчих технік для розвитку образного мислення, чуттєвого сприйняття, творчості дітей;
4. познайомити учасників майстер-класу з нетрадиційними техніками малювання;
5. розвивати комунікативні форми поведінки, які сприяють самоактуалізації та самоствердженню;
6. сприяти розвитку професійно-творчої активності, розкриттю внутрішнього потенціалу кожного педагога;
8. створити сприятливий психологічний клімат спілкування колег-викладачів;
9. мотивувати учасників майстер-класу до формування особистого стилю творчої педагогічної діяльності.

Оформлення аудиторії, у якій проводиться майстер-клас:

– ватман (або інтерактивна дошка) з написами:

„Дитячий малюнок, процес малювання – це частка духовного життя дитини. Діти не просто переносять на папір щось з навколишнього світу, а живуть у цьому світі, входять у нього як творці краси, дістаючи насолоду від неї“

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ

„Художник творіннями своїми нікому нічого не доводить. Його завдання – зобразити емоції так, щоб їх відчували“

Олександр БЛОК

„Кожна дитина – художник. Труднощі в тому, щоб залишитися художником, вийшовши з дитячого віку“

Пабло ПІКАССО

- короткі проспекти для колег із планом заходу і теорією;
- малюнки дітей та дорослих із використанням нетрадиційних технік;
- таця з предметами ,що використовують у нетрадиційних техніках.

Роздатковий матеріал (індивідуально на кожному столі):

- аркуші паперу;
- стакани з водою;
- серветки;
- пензлі.

План майстер-класу:

1. Теорія(10-15 хв).
2. Практика(15-20хв).
3. Зворотній зв'язок.

Вступ:

Ведучий: Доброго дня, шановні колеги! Сьогодні наш майстер-клас присвячений темі **творчості**. Що на вашу думку є творчістю?(відповіді колег).

Творчість – діяльність людини, спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей (нові твори мистецтва, наукові відкриття, інженерно-технологічні, управлінські чи інші інновації тощо). Необхідними компонентами творчості є фантазія, уява, психічний зміст якої міститься у створенні образу кінцевого продукту (результату творчості).

Ведучий: Які види творчості ви знаєте? (відповіді педагогів).

Один з найпоширеніших та найвідоміших – це **художня творчість**.

Гра „Назви художника“ (репродукції відомих картин, наприклад –К. Малевич, І. Айвазовський, П. Пікассо, В. ван Гог, П. Рубенс, Ель Греко.)

Ведучий: Розставте, будь ласка, картини за часом їх написання! (за епохами (під музичний супровід):

К. Малевич	початок 20 століття
І. Айвазовський	19 століття
П. Пікассо	20 століття
В. ван Гог	19 століття
П. Рубенс	16 століття
Греко	15 століття

Ведучий: Мистецтво на сьогодні є не лише візуалізацією прекрасного, а й широко використовується в психології та педагогіці у вигляді **арт- терапії**. Сучасні митці у своїй роботі над картинами використовують не лише пензлі...Пропоную спробувати відшукати ті предмети, за допомогою яких зображено ці картини.

Гра „За допомогою чого зображено?“ (таця з предметами для нетрадиційних технік).

Ведучий: Тобто всі ці картини зображені нетрадиційно! Як ви розумієте слово „нетрадиційно“?(відповіді педагогів).

Нетрадиційно – не ґрунтуючись на традиції. Походячи не в силу сталою традицією, влаштовуючись не за заведеним звичаєм. Відрізняючись оригінальністю. Не дотримуючись традицій.

Давайте спробуємо дібрати до цього слова синоніми.

Нетрадиційно – це: *індивідуально, на новий лад, неординарно, неповторно, нестандартно, нетривіально, оригінально, по-новому, по-своєму, самобутньо, самотійно, оригінально, своєрідно.*

Що ви розумієте під словосполученням „нетрадиційне малювання?“.

Нетрадиційне малювання – мистецтво зображувати не ґрунтуючись на традиції.

Навіщо використовувати нетрадиційні техніки в дошкільному вихованні?
(відповіді викладачів).

Отже, проведення занять із використанням нетрадиційних технік:

- 1.сприяє зняттю дитячих страхів;
2. розвиває впевненість у своїх силах;
3. розвиває просторове мислення;
4. вчить дітей вільно висловлювати свій задум;
5. спонукає дітей до творчих пошуків і рішень;
6. вчить дітей працювати з різноманітним матеріалом;
7. розвиває почуття композиції, ритму, колориту, кольоросприйняття; почуття фактурності і об'ємності;
8. розвиває дрібну моторику рук;
9. розвиває творчі здібності, уяву і політ фантазії.
10. під час роботи діти отримують естетичне задоволення.

Давайте з вами пригадаємо, які з нетрадиційних технік малювання ви знаєте, які використовуєте в своїй практиці(відповіді педагогів):

1. *Малювання долоньками.*
2. *Малювання пальчиками.*
3. *Відбиток поролоном.*
4. *Відбиток зім'ятого паперу.*
5. *Відбиток листків рослин.*
6. *Монотипія.*
7. *Кляксографія.*
8. *Малювання манною крупкою, рисом.*

Кожний учасник отримує роздруківки з інформацією про нетрадиційні техніки малювання.

Пропонується аудиторії викладачів прослухати теоретичний матеріал щодо нетрадиційних технік (на 3-4 техніках зупиняється більш детально – на вибір).

Малювання „об'ємними“ фарбами

1.Змішати 0.5 склянки крохмалю, 1/8 склянки води, 0.5 склянки солі та добре розмішати.

2.Розкласти суміш у баночки, додати по 2 чайні ложки гуаші різного кольору.

3.Здобутою сумішшю створити рельєфний малюнок.

Малювання пір'ям

1.Налити розведену гуаш в тарілочки.

2.Вмочити пір'їну у фарбу.

3.Робити нею розводи по всьому аркуші, тримаючи за кінчик (заметіль) або відтиски(хвостики, крильця пташок).

Малювання на жмаканому папері (ефект мозаїки)

1.Зім'яти білий аркуш паперу.

2.Розправити папір та закріпити на столі.

3.Малювати акварельними фарбами (на згинах фарба залишає більш чіткі лінії і створюється ефект мозаїки).

Дмухавки

- 1.Зробити ляпку.
- 2.Дмухати на ляпку фарби через соломинку в різних напрямках в залежності від задуму.
- 3.Домалювати необхідне пальчиком, пензлем, жмаканим папером.

Мильні бульбашки

- 1.У гуаш додати шампунь, воду і все добре розмішати.
- 2.Дути в коктейльну трубочку до тих пір, поки не утвориться густа піна.
- 3.До піни прикласти аркуш паперу.

4.Зняти аркуш та домалювати деталі малюнка.

Ебру (малювання на воді або молоці)

1. У тарілочку налити молоко або воду та додати заварений крохмаль чи желатин.
2. Гуаш розвести водою та, притрушуючи пензликом, додати в рідину.
3. Шпажкою зробити задуманий малюнок чи візерунок.

Висячі сади

1. Аркуш білого паперу прикріпити на мольберт.
2. Зверху нанести акварельні фарби великими жирними мазками.

3.Розпилити воду на ці мазки із розпилювача води (у залежності від відстані розпилювача до аркуша по-різному стікає та розпливається фарба).

Бульбашкова плівка

1.З білого картону намалювати і вирізати шаблони (овочі, фрукти і т.д.)

2.На столі розкласти бульбашкову плівку (для загортання предметів під час перевозки) та розфарбувати її необхідним кольором.

3.До плівки притиснути шаблон і отримати розфарбований малюнок на шаблоні.

Мильний живопис

1.Фарби змішати з мильним розчином.

2.Створити пензликом візерунки і форми (при малюванні утворюються мильні бульбашки, що й створюють фактуру барвистих мазків).

Пропонуємо колегам розділитися на 3 групи та на ватмані зобразити картину за допомогою нетрадиційних технік.

Колективна робота педагогів групами.

Зворотній зв'язок:

Колеги, яка нетрадиційна техніка Вам найбільше сподобалась. Яку з багатьох Ви будете впроваджувати та використовувати у своїй роботі?

Виставка робіт педагогів. Музичний супровід (Додаток В. Фотоматеріали. Малюнки колег).

ВИСНОВКИ

*Витоки здібностей і обдарувань дітей –
на кінчиках їхніх пальців.*

*Від пальців, образно кажучи,
йдуть найтонші струмочки,
які живлять джерело творчої думки*

В.О.Сухомлинський

Дитина ще не встигла народитись, а в ній вже живе велика таємниця таланту. Потенціал кожної досить значний.

Як стверджує американський психолог Б. Фуллер: „Усі діти народжуються геніями, але впродовж перших шести років ми допомагаємо їм позбутися цієї геніальності“.

І високе призначення педагога – допомогти маленькій людині розгадати секрети свого внутрішнього „Я“, прилучити її до краси й гармонії світу до мистецтва, збудити її творчі сили, бажання оволодіти різними видами художньої діяльності. Дитина повинна повірити, що вона здатна фантазувати, вигадувати і втілювати плоди своєї уяви у малюнках. Тому можливість творити потрібно надавати щодня, щохвилини.

Виникає проблема подолання стереотипів та зайвої регламентації дошкільного дитинства, потреба урахування індивідуальних особливостей дітей, їхнього темпераменту, гармонійне єднання з природою та прилучення до динамічного сьогодення через художньо–естетичну діяльність і гру з кольорами та різними підручними матеріалами.

Навчаючись відображати свої почуття на папері, дошкільники краще розуміють почуття оточуючих, вчаться долати сором’язливість, страх перед тим, що вийде якісь незрозумілий для інших малюнок.

Використовування нетрадиційних технік малюком – це перший крок малюків у великий світ культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зображувальна діяльність у дошкільному навчальному закладі / Н.А. Горошко - Х.: Ранок. – 2007. - 144 с.
 2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років/ наук. кер. проекту: В.О. Огнев'юк;
авт.кол.:Г.В.Беленька,О.Л.Богініч,Н.І.Богданець-Білоskalенко (та ін.); Мін. осв. і наук. України; Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, - 2012. – 492 с.
 4. Казакова Р.Г., Сайганова Т.І., Седова Є.М. та ін. Малювання з дітьми дошкільного віку: нетрадиційні техніки, планування, конспекти занять. - М.: Сфера, 2005. 184с
 7. Образотворча діяльність в дитячому садку / І.О Ликова (молодша, середня, старша групи).- Х.: Ранок, 2008, 128 с.
 8. Навчи мене малювати. Альбоми №1-4 / Л.І. Сірченко, С.В. Самарець, В.М. Дядишева – К.: Мандрівець, 2007
 9. Пізнання дитиною добра засобами мистецтва / О.П. Терещенко – Х.: Ранок. - 2010. - 123 с.
 10. Скрипка Н.Г. Використання новітніх технологій в зображувальній діяльності //Бібліотечка вихователя. – 2005. - №5-6. – с.49-51.
 11. Сокольникова Н.М. Образотворче мистецтво: Основи живопису - О.: ТИТУЛ, 1996. - 146 с.
 12. Соломенникова О. Радість творчості. - М.: 2005. - 130 с.
-
1. Котляр В. Ф. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2009. 200 с.
 1. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років -Дитина: / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. [3-є вид.]. К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2021. 492 с.

2. Освітня програма . Дитина в дошкільні роки: / автор. колектив; наук. керівник /К. Л. Крутій. Запоріжжя : ТОВ ЛІПСІІ ЛТД, 2021. 188 с.
3. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / Колектив авторів. ВАТ «Поліграф - книга», 2021
4. Програма розвитку дитини дошкільного віку Я у Світлі (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упорядник. О. Л. Кононко]. К. : МЦФЕР «Освіта», 2019. Ч. II. 520 с

ДОДАТКИ

Додаток А

Методичні рекомендації з малювання із застосуванням нетрадиційних технік зображення

1. Малювання із застосуванням нетрадиційних технік зображення потрібно розпочинати з другої молодшої групи (творчі можливості проявляються у ранньому дитинстві).
2. Тривалість їх повинна відповідати віковій дітей і не перевищувати встановлених норм. На заняттях створювати доброзичливу, невимушену атмосферу, довірливому спілкуванню з дорослим.
3. Ознайомити дітей з різноманітними техніками і матеріалами та навчити використовувати їх як засоби образотворчості.
4. Не обмежувати дітей у виборі кольору, матеріалу, дати можливість самовиражатися, не переривати процес творчого пошуку, сприяти реалізації творчого задуму.
5. Демонструвати всі можливі варіанти виконання завдання у доступній для дітей формі.
6. Надавати кожній дитині можливість проявляти самостійність, досліджувати, експериментувати з художніми техніками і матеріалами. Надавати свободу малюкам, заохочувати сміливість, виділяти оригінальність.
7. Під час роботи враховувати набутий дітьми досвід, керуватися принципами доступності, послідовності, систематичності, поступового ускладнення завдань.
8. Домагатись, щоб кожна дитина досягла певного кінцевого результату в творчості, пододала труднощі і отримала емоційне задоволення, радість та впевненість у своїх силах.

Додаток Б.
Фотоматеріали. Дитячі малюнки

Берізки

Техніка: малювання зубною щіткою

Акваріумні рибки

Техніка: малювання кольоровими олівцями по вологому

Дракон

Техніка: кляксографія (видування трубочкою)

Бегемотик

Техніка: малювання колодкою пензлика по вологому паперу

Калина

Техніка: малювання пальчиками

Жар-птиця

Техніка: малювання пальчиками

Сніговик

Техніка: посипання манкою

Новорічна ніч

Техніка: піктографія (малювання зворотною стороною олівця)

Додаток В.
Фотоматеріали. Малюнки колег

